

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje lica
odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od
1991. godine

Predmet br. IT-03-67-T

Datum: 29. jun 2010.

Original: FRANCUSKI

PRED PRETRESNIM VEĆEM III

U sastavu: sudija Jean-Claude Antonetti, predsedavajući
sudija Frederik Harhoff
sudija Flavia Lattanzi

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 29. juna 2010.

TUŽILAŠTVO

protiv

VOJISLAVA ŠEŠELJA

JAVNO

**REDIGOVANA VERZIJA "ODLUKE O PREISPITIVANJU ODLUKE OD 15
MAJA 2007. PO ZAHTEVU VOJISLAVA ŠEŠELJA ZA POSTUPAK ZA
NEPOŠTOVANJE SUDA PROTIV CARLE DEL PONTE, HILDEGARD UERTZ-
RETZLAFF I DANIELA SAXONA"**

Tužilaštvo:

g. Mathias Marcussen

Optuženi:

g. Vojislav Šešelj

I. UVOD

1. Pretresno veće III (dalje u tekstu: Veće) Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. (dalje u tekstu: Međunarodni sud), rešava po zahtevu Vojislava Šešelja (dalje u tekstu: optuženi) za postupak za nepoštovanje suda protiv Carle Del Ponte, Hildegard Uertz-Retzlaff i Daniela Saxona, zavedenom na poverljivoj osnovu 23. marta 2007. (dalje u tekstu: Zahtev za postupak za nepoštovanje suda).¹

II. ISTORIJAT POSTUPKA

2. Dana 23. marta 2007. zaveden je Zahtev za postupak za nepoštovanje suda kojim optuženi navodi da je Tužilaštvo vršilo pritiske i zastrašivalo [redigovano].²

3. Odgovor tužilaštva je zaveden 12. aprila 2007. na poverljivoj i delimično *ex parte* osnovi (dalje u tekstu: Odgovor).³

4. Nalogom od 15. maja 2007. izdatim na javnoj osnovi, Pretresno veće III, u različitom sastavu, naložilo je odgodu razmatranja Zahteva za postupak za nepoštovanje suda do završetka suđenja, kako njegov početak ne bi kasnio (dalje u tekstu: Nalog).⁴

5. Dana 5. juna 2007. na poverljivoj osnovi je zaveden zahtev optuženog za preispitivanje Naloga.⁵

6. Dana 19. jula 2007. Veće je donelo odluku kojom je potvrdilo Nalog.⁶

7. [redigovano].⁷ [redigovano].⁸

¹"Zahtev prof. dr Vojislava Šešelja da Pretresno veće III pokrene postupak za nepoštovanje Međunarodnog suda protiv Carle del Ponte, Hildegard Uertz-Retzlaff i Daniel Saxon", poverljivo 23. mart 2007.

²[redigovano]

³"Odgovor tužilaštva na Zahtev Vojislava Šešelja za pokretanje postupka za nepoštovanje suda s poverljivim dodacima A-J i poverljivim i *ex parte* dodatkom K", 12. april 2007, poverljivo i delimično *ex parte*.

⁴"Nalog u vezi sa zahtevom g. Šešelja za pokretanje postupka za nepoštovanje suda", 15. maj 2007.

⁵Prevod na francuski "Zahteva prof. dr Vojislava Šešelja da Pretresno veće III preispita svoj Nalog od 15. maja 2007. godine da se odlučivanje o zahtevu za pokretanje postupka zbog nepoštovanja suda odloži do završetka suđenja" zaveden je 7. avgusta 2007.

⁶"Odluka po zahtevu optuženog za preispitivanje Naloga od 15. maja 2007. godine", 19. juli 2007.

8. [redigovano]⁹ [redigovano],¹⁰ [redigovano]¹¹ [redigovano].

III. O PREISPITIVANJU

A. Merodavno pravo

9. Prema jurisprudenciji Međunarodnog suda, Pretresno veće ima inherentno ovlašćenje da ponovno razmatra vlastite odluke, ako obrazloženje osporavane odluke sadrži očiglednu grešku ili ako posebne okolnosti, što mogu biti nove činjenice, opravdavaju ponovno razmatranje kako bi se izbegla nepravda.¹²

B. Diskusija

10. Veće navodi da su određeni svjedoci koji su do sada svjedočili u ovom postupku pomenuli prilikom svog svjedočenja pred Većem da je na njih vršen pritisak i da su ih zastrašivali istražitelji tužilaštva, kao i da je bilo nepravilnosti tokom pripremnih ispitivanja tužilaštva. Među tim svjedocima, Veće je konkretno zabeležilo:

- Svedok tužilaštva Nebojša Stojanović (ranije VS-048) koji je na pretresu 22. i 23. jula 2008. izjavio da tužilaštvo vrši ogroman pritisak na njega i njegovu porodicu.¹³ Prilikom svog svjedočenja, Nebojša Stojanović je naveo da od decembra 2007. prima 30 do 50 telefonskih poziva na dan od strane tužilaštva.¹⁴ Nebojša Stojanović je takođe dodao, ne određivši tačno o kojoj izjavi govori, da je upoznat sa svojom izjavom tužilaštvu tek kad je stupio u kontakt s odbranom i da je tada shvatio da njen sadržaj ne

⁷ [redigovano]

⁸ [redigovano]

⁹ [redigovano]

¹⁰ [redigovano]

¹¹ [redigovano]

¹² *Tužilac protiv Jadranka Prlića, Brune Stojića, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića, Valentina Ćorića i Borislava Pusića*, predmet br. IT-04-74-T, "Odluka po Zahtjevu za ponovno razmatranje i zahtjevu da se odobri ulaganje žalbe na odluku o uvrštavanju u spis izjave Jadranka Prlića", 8. oktobar 2007, par. 11; *Tužilaštvo protiv Stanislava Galića*, predmet br. IT-98-29-A, Odluka po zahtjevu odbrane za preispitivanje, 16. jul 2004., str. 3 i 4,

¹³ Nebojša Stojanović, T(f) 9673.

¹⁴ Nebojša Stojanović, T(f) 9787-9789.

odgovara njegovim rečima. Nebojša Stojanović je osim toga precizirao da je svoju izjavu potpisao ne pročitavši je;¹⁵

- Svedok Veća Vojislav Dabić (naveden u nekim dokumentima kao VS-029), koji je svedočio 26. i 27. januara 2010, izjavio je da je potpisao svoju izjavu tužilaštvu samo u engleskoj verziji.¹⁶ Vojislav Dabić je dodao da mu je tužilaštvo reklo da će, ako bude svedočio, moći nakon toga da ide u Ameriku, da će imati dobru platu i dobiti novac;¹⁷
- Svedok Veća Jovan Glamočanin (ranije VS-044) koji je na pretresu 10. i 11. decembra 2008. izjavio da je istražitelj [redigovano] nesumnjivo sam dodao neke elemente u njegovoj ranijoj izjavi od 26, 27, 28. i 30. maja 2003.¹⁸ Jovan Glamočanin je takođe optužio tog istražitelja da ga je prisilio da potpiše izjavu, preteći da će nastaviti da ga ispituje dok ne potpiše.¹⁹ Osim toga dodao je da je potpisao svoju izjavu samo na engleskom ne pročitavši je;²⁰
- Svedok tužilaštva [redigovano] je izjavio da nije u celosti pročitao sve izjave pre nego ih je potpisao i da njegova izjava od 1996. ne odražava verno ono što je tada rekao;²¹
- Svedok tužilaštva Aleksandar Stefanović (ranije VS-009) koji je na pretresu 25. i 26. novembra 2008. izjavio Veću da je po "nagovoru" Zorana Đinđića, tadašnjeg premijera Srbije, Vladana Batića, ministra pravde, i Carle Del Ponte otišao 2003. u Hag da dâ izjavu, kako bi se optuženi eliminisao sa političke scene, a zauzvrat je dobio garancije da

¹⁵ Nebojša Stojanović, T(f) 9675.

¹⁶ Vojislav Dabić, T(f) 15106.

¹⁷ Vojislav Dabić, T(f) 15107.

¹⁸ Jovan Glamočanin, T(f) 12857.

¹⁹ Jovan Glamočanin, T(f) 12857.

²⁰ Jovan Glamočanin, T(f) 12894-12896; 12917; 12929-12931; 12942.

²¹ [redigovano]

njega samog Međunarodni sud neće dirati.²² Izjavio je da je potpisao svoje izjave ne pročitavši ih i bez prevoda.²³ Uz to je tvrdio da je njegov potpis skeniran i stavljen na njegove izjave.²⁴ Osim toga, tvrdio je da je primio veoma mnogo telefonskih poziva sa Međunarodnog suda.²⁵

11. Veće ističe, osim toga, da se nedavno upoznao s dopisom od 23. decembra 2009. koje je tužilaštvo uputilo optuženom, u vezi s okolnostima razgovora svedoka Zorana Rankića (ranije VS-017) sa istražiteljem tužilaštva [redigovano], održanog 4. avgusta 2003, o kojima je govorila prevodilac [redigovano], upozorivši na određene nepravilnosti tokom tog razgovora.²⁶

C. Zaključak

12. Veće stoga smatra da su svedočenja nekih svedoka pred Većem, kao i izjava [redigovano], nove činjenice koje opravdavaju preispitivanje Naloga i da je potrebno da Veće rešava po Zahtevu za postupak za nepoštovanje suda u ovoj fazi, ne čekajući kraj suđenja, u svrhu ekspeditivnosti postupka i kako bi Veće dobilo jasniju sliku o pritužbama koje navodi optuženi na osnovu zaključaka treće strane (*amicus curiae*).

IV. O NAVODIMA NEPOŠTOVANJA SUDA PROTIV TUŽILAŠTVA

A. Argumenti strana u postupku

1) Argumenti optuženog

13. Prema tvrdnji optuženog, tužilaštvo je pokušalo da stupi u kontakt sa velikim brojem lica kako bi ih uverilo da svedoče protiv optuženog. On tvrdi da je tužilaštvo na

²² Aleksandar Stefanović, T(f) 12064, 12226-12227.

²³ Aleksandar Stefanović, T(f) 12074-12075, 12102, 12202.

²⁴ Aleksandar Stefanović, T(f) 12173.

²⁵ Aleksandar Stefanović, T(f) 12106.

²⁶ Zoran Rankić, T(f) 16003-16005 (pretres od 12. maja 2010).

nezakonit način dobilo izjave [redigovano]²⁷ preteći im, zastrašujući ih i/ili nudeći im mito.²⁸ Optuženi smatra da su odgovorni Carla Del Ponte, Hildegard Uertz-Retzlaff i Daniel Saxton kao tadašnji glavni tužilac Međunarodnog suda, odnosno kao predstavnici tužilaštva u vreme događaja.²⁹ Optuženi tvrdi da se, s obzirom na broj lica koja su izjavila da ih je tužilaštvo maltretiralo, radi o sistemu i stilu funkcionisanja tužilaštva.³⁰

14. Optuženi osim toga smatra da je tužilaštvo odgovorno za samoubistvo Milana Babića zato što ovaj nije mogao da podnese pritisak koji je tužilaštvo na njega vršilo.³¹

15. Prema tvrdnji optuženog, tužilaštvo je moglo da radi šta mu je volja, da kidnapuje lica u Srbiji, a da ga niko ne zaustavi.³²

16. Optuženi prilaže svom zahtevu izjave (dalje u tekstu: Izjave) [redigovano],³³ Optuženi takođe prilaže još dve izjave koje su potpisali [redigovano].

17. U Izjavama se navodi da je tužilaštvo stupilo u kontakt s tim osobama i da su ih ispitivali istražitelji tužilaštva.³⁴ U Izjavama se tako pominje lišavanje sna prilikom ispitivanja,³⁵ psihološki pritisak,³⁶ ucena (istražitelji predlažu promenu mesta boravka u zamenu za svedočenje koje očekuju),³⁷ pretnje (na primer da će biti podignuta optužnica protiv svedoka ukoliko odbije da svedoči),³⁸ ili pak nezakonite novčane naknade.³⁹ Prema nekim Izjavama, oni koji su potpisali svedočenja proistekla iz razgovora s istražiteljima tužilaštva, nisu ih uopšte (ili gotovo uopšte) pročitali.⁴⁰ U Izjavi koju je potpisao [redigovano] navodi se čak i to da je on potpisao prvu stranicu, a da su službenici

²⁷[redigovano]

²⁸ Zahtev, str. 4.

²⁹ Zahtev, str. 5.

³⁰ Zahtev, str. 19.

³¹ Zahtev, str. 20.

³² Zahtev, str. 19.

³³ [redigovano].

³⁴ Veće želi da istakne da je samo potpis na Izjavama overen od strane suda u Srbiji, a ne i sadržaj izjava (v. potvrde na kraju Izjava i v. Vojislav Dabić, T(f) 15108-15109; [redigovano]; Asim Alić, T(f) 7142).

³⁵ V. Izjava [redigovano], (Zahtev, str. 26).

³⁶ V. npr. Izjave [redigovano] (Zahtev str. 31, 33, 35, 41, 44).

³⁷ V. npr. Izjave [redigovano] (Zahtev str. 27, 43).

³⁸ V. npr. Izjave [redigovano] (Zahtev, str. 27, 38, 53, 56).

³⁹ Izjava [redigovano] (Zahtev, str. 53, [redigovano] – službenici tužilaštva – navodno su mu ponudili blanko ček kako bi kupili njegovo svedočenje); Izjava [redigovano] (Zahtev, str. 59).

⁴⁰ Izjave [redigovano] (Zahtev, str. 63, 64).

tužilaštva sami stavili njegove inicijale na ostale stranice.⁴¹ U Izjavi koju je potpisao [redigovano], pominje se da se jedan njegov razgovor sa službenicima tužilaštva odvijao na javnom mestu.⁴² Konačno, u Izjavi koju je potpisao [redigovano] upućuje se na to da je navodno bio otrovan.⁴³

18. U raznim Izjavama se citira više imena službenika tužilaštva. Istražitelj [redigovano] je naveden u Izjavi koju je potpisao [redigovano];⁴⁴ istražitelji [redigovano] su navedeni u Izjavi koju je potpisao [redigovano];⁴⁵ istražitelji [redigovano] su inkriminirani u Izjavi koju je potpisao [redigovano];⁴⁶ u Izjavi koju je potpisao [redigovano], tvrdi se da je istražitelj [redigovano] tražio od svedoka da svedoči protiv optuženog u zamenu za lakšu kaznu, za novac ili za novi identitet.⁴⁷ No najviše je inkriminisan istražitelj [redigovano], pomenut u određenom broju Izjava.⁴⁸

2) Odgovor tužilaštva

19. Tužilaštvo tvrdi da se u Zahtevu za postupak za nepoštovanje suda i Izjavama navode netačne tvrdnje.⁴⁹ Ono podseća na kontekst u koji treba staviti Zahtev za postupak za nepoštovanje suda⁵⁰ i izražava ozbiljne sumnje u odnosu na način na koji su ti svjedoci odjednom dali Izjave.⁵¹

20. Tužilaštvo odbacuje ideju da je vlada Srbije bezuslovno lojalna svemu što bi tužilaštvo moglo uraditi, pa i kad bi se radilo o nezakonitim delima, i smatra da su te tvrdnje potpuno neosnovane.⁵²

⁴¹ Izjava [redigovano] (Zahtev, str. 44).

⁴² Izjava [redigovano], Zahtev, str. 47.

⁴³ Izjava [redigovano] (Zahtev, str. 26).

⁴⁴ Izjava [redigovano], (Zahtev, str.65).

⁴⁵ Izjava [redigovano] (Zahtev, str. 68 i 71).

⁴⁶ Izjava [redigovano] (Zahtjev, str. 53-54).

⁴⁷ Izjava [redigovano] (Zahtev, str. 61).

⁴⁸ V. na primer izjave [redigovano] (Zahtev, str. 30, 33, 35, 43, 56)

⁴⁹ Odgovor, par. 3.

⁵⁰ Zahtev, par. 6-10.

⁵¹ Zahtev, par. 13.

⁵² Odgovor, par. 16.

21. Tužilaštvo odbacuje tvrdnje u vezi sa samoubistvom Milana Babića i podseća da ga je izveštaj potpredsednika Međunarodnog suda stavio van svake sumnje.⁵³

22. Tužilaštvo smatra da su neke tvrdnje sadržane u Zahtevu za postupak za nepoštovanje suda i u Izjavama potpuno neuverljive⁵⁴ i da neke od tih Izjava ni po čemu ne potkrepljuju navode o nepoštovanju suda.⁵⁵

23. Kako bi dokazalo do koje mere su te tvrdnje neosnovane, tužilaštvo uzima za primer izjavu [redigovano] i upoređuje tačku po tačku sadržaja te Izjave sa transkriptom razgovora.⁵⁶

B. Merodavno pravo

24. U Statutu Međunarodnog suda ne pominju se njegova ovlašćenja u vezi sa pitanjem nepoštovanja suda. Međutim, Međunarodni sud raspolaže inherentnim nadležnostima, koje proizlaze iz njegove pravosudne funkcije, da osigura neometano vršenje jurisdikcije koju mu izričito daje Statut i da očuva svoje osnovne pravosudne funkcije.⁵⁷ Međunarodni sud stoga ima inherentno ovlašćenje da sankcioniše sve oblike ponašanja koji ometaju njegovo provođenje pravde.⁵⁸

25. Na osnovu pravila 77(A)(iv) Pravidnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik) Veće može proglasiti krivom za nepoštovanje suda svaku osobu "koja preti svedoku, zastrašuje ga, na bilo koji način mu nanosi štetu ili mu ponudi mito, ili na drugi način utiče na svedoka koji svedoči ili je svedočio ili će svedočiti u postupku pred većem, ili na potencijalnog svedoka".

⁵³ Odgovor, par. 17 koji upućuje na Izveštaj potpredsednika, sudije Parkera, o smrti Milana Babića, upućen predsedniku Suda, 8. juna 2006.

⁵⁴ Odgovor, par. 21.

⁵⁵ Odgovor, par. 22, 23.

⁵⁶ Odgovor, par. 24-33.

⁵⁷ *Tužilaštvo protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-A-R77, Presuda po navodima o nepoštovanju suda prethodnog pravnog zastupnika Milana Vujina, 31. januar 2000., par. 13; *Tužilaštvo protiv Zlatka Aleksovskog*, predmet br. IT-95-14/1-AR77, Presuda po Žalbi Ante Nobila na odluku o nepoštovanju suda, 30. maj 2001., par. 36.

⁵⁸ Presuda *Vujin*, par. 13.V. takođe *ibidem* par. 18 i 26(a); Presuda *Nobilo*, par. 30.

26. Prema pravilu 77(C)(ii) Pravilnika, kada veće ima razloga za sumnju da bi neka osoba mogla biti kriva za nepoštovanje Međunarodnog suda, ono može "kada kod tužilaštva, po mišljenju veća, postoji sukob interesa u vezi s predmetnim postupcima, uputiti sekretara da imenuje *amicus curiae* da istraži stvar i izvesti veće da li postoji dovoljan osnov za postupak za nepoštovanja suda".

C. Diskusija

27. Kao što je ranije navedeno u paragrafu 10 ove odluke, Veće je primetilo, po svedočenju svedoka tužilaštva i Veća, da su neki od njih upućivali na pritiske i zastrašivanja istražitelja tužilaštva koja su navodno pretrpeli.

28. Veće osim toga napominje da su okolnosti ispitivanja svedoka Zorana Rankića, koje je opisala prevodilac [redigovano], važne informacije koje treba uzeti u obzir i koje zaslužuju da se detaljnije istraže.⁵⁹

29. Veće uzima veoma ozbiljno te informacije, jer ne želi da ostane sumnja u pogledu eventualnog kršenja prava optuženog i načina istraživanja određenih službenika tužilaštva u ovom predmetu.

D. Zaključak

30. Vodeći računa o gore navedenim informacijama u celini, te u skladu s pravilom 77(C)(ii) Pravilnika, Veće smatra da *amicus curiae* treba da provede istragu po Zahtevu za postupak za nepoštovanje suda i da saopšti Veću da li *prima facie* postoje dovoljni razlozi da se pokrene postupak za nepoštovanje suda protiv nekih službenika tužilaštva.

31. U skladu s pravilom 77(A)(iv), istraga se može ticati: 1) svedoka koji su svedočili pred Većem; 2) svedoka koji nisu još svedočili na sudu, ali su potencijalni svedoci odbrane prema rečima optuženog.⁶⁰ Istraga se u ovoj fazi neće moći odnositi na [redigovano], koji se pominju u Zahtevu za postupak za nepoštovanje suda, jer optuženi nigde ne navodi da su oni potencijalni svedoci odbrane.

⁵⁹ V. *supra*, par. 11.

⁶⁰ [redigovano]

V. DISPOZITIV

32. Iz tih razloga,

NA OSNOVU pravila 54 i 77(C)(ii) Pravilnika, Veće

- 1) **PREISPITUJE *PROPRIO MOTU*** Nalog od 15. maja 2007,
- 2) **NALAŽE** sekretaru suda da imenuje *amicus curiae* koji svakako mora da ima iskustva u vođenju istrage kakvo bi imao neki istražni sudija ili sudija koji vrši slične funkcije, koji po mogućnosti vlada francuskim i dobro poznaje situaciju u bivšoj Jugoslaviji.
- 3) **NALAŽE** Sekretarijatu, tužilaštvu i optuženom, da u najkraćem mogućem roku dostave *amicus curiae* sve dokumente koje će on smatrati potrebnim za valjano sprovođenje svoje istrage, uključujući poverljive dokumente, kao i poverljive *ex parte* dokumente zavedene u ovom predmetu.
- 4) **NALAŽE** Sekretarijatu da dodeli *amicus curiae* sva finansijska i logistička sredstva koja su mu potrebna da efikasno provede svoju istragu,
- 5) **NALAŽE** *amicus curiae* da istraži slučajeve zastrašivanja ili pritisaka, čak i indirektnih, koje eventualno vrše neki istražitelji tužilaštva u ovom predmetu i da ispita njihove metode dobivanja preliminarne pismene izjava svedoka, posebno što se tiče sledećih lica koja su svedočila ili bi potencijalno mogla svedočiti u ovom predmetu: [redigovano].
- 6) **NALAŽE** *amicus curiae* da saopšti Veću da li postoje dovoljni razlozi da se pokrene postupak za nepoštovanje suda protiv službenika tužilaštva i da poimence identifikuje ta lica,
- 7) **NALAŽE** *amicus curiae* da zatraži saradnju Veća za ratne zločine Okružnog suda u Beogradu i saradnju ekvivalentnih institucija u Bosni i

Hercegovini i u Hrvatskoj, ako je potrebno, kako bi u najkraćem mogućem roku i na najefikasniji način proveo istrage na terenu.

- 8) **ODLUČUJE** da *amicus curiae* dobije sva ovlašćenja da provede istragu koju mu je Veće poverilo, u skladu s paragrafom 5 dispozitiva ove odluke.
- 9) **NALAŽE** *amicus curiae* da Veću podnese izveštaj sa svojim zaključcima, po mogućnosti na francuskom, u roku od 6 meseci od njegovog imenovanja od strane Sekretarijata, s tim da se taj rok može produžiti na osnovu obrazloženog zahteva *amicus curiae*.
- 10) **ODLUČUJE da** *amicus curiae*, vršeći svoj zadatak, mora da poštuje poverljivi i/ili *ex parte* status dokumenata koje mu povere Sekretarijat, tužilaštvo ili optuženi.

Sastavljeno na engleskom i na francuskom jeziku, pri čemu se merodavnim smatra tekst na francuskom.

/potpis na originalu/
Jean-Claude Antonetti,
predsedavajući

Dana 29. juna 2010. godine,
U Hagu (Holandija)

[pečat Međunarodnog suda]